IV. Етап «Психологічний практикум» (Soft Skills).
Метод «Шість капелюхів мислення» (Едвард де Боно).
Білий: Факти — як саме змінилося життя родини фінансово?
Чорний: Критика — чи мав Грегор право здатися?
Червоний: Емоції — що ви відчули, коли Грегора поранили яблуком?
Жовтий: Оптимізм — чи є в смерті Грегора «світло» для його сестри Грети?
Зелений: Креатив — якби події відбувалися сьогодні, на що перетворився б Грегор? (Блогер-вигнанець, людина в депресії?).
Синій: Висновок — чому цей твір є «дзеркалом» для кожного з нас?

V. Фінал: «Цифровий маніфест».
Замість висновків викладача.
З а в д а н н я. Створити сторіз або короткий відео-рілс «Зарубіжна література: Кафка за 30 секунд».
Зміст: Поєднати картину експресіоніста, ключову цитату з новели та сучасний трек. Це і є кінцевий продукт формування естетичного смаку — здатність синтезувати мистецтва.

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ:
https://app.bookcreator.com/library/-OObgWqMq5OEt1Mo5Cu5/vTc8JIuNQBUGbmCId28wAjiwi2F2/So1tw2a-RkKhW5P4n-vg4w/BZAwkCPHSwKU16dtUYM6OA

Номінація «Розробка уроку інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) для 5–9 класів НУШ»

Вікторія Тусик,
учитель зарубіжної літератури,
Слободехівська гімназія імені Дмитра Квецка
Витвицької сільської ради територіальної
громади Калуського району Івано-Франківської області

Що є справжнім багатством людини? Порівняння образів Герасима Калитки («Сто тисяч» І. Карпенка-Карого) і Гобсека («Гобсек» О. де Бальзака) (9 клас)

УДК 373.5.016:821.09.161.2»18/19»(092)КАРПЕНКО-КАРИЙ+373.5.016:821.09(44)(092)БАЛЬЗАК
https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.3.371522

Тема уроку: Іван Карпенко-Карий. П'єса «Сто тисяч». Образ Герасима Калитки: ставлення до землі, праці й грошей, відсутність справжніх цінностей. Паралелізм з образом Гобсека в О. де Бальзака.

© Вікторія Тусик, 2026

Мета:

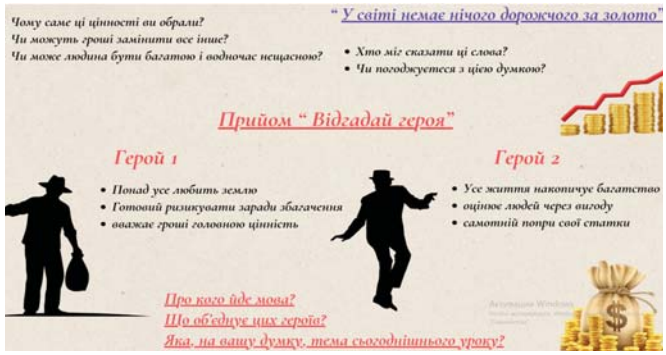
- **навчальна:** узагальнити та систематизувати знання учнів про образи Герасима Калитки та Гобсека; удосконалювати вміння аналізувати художній твір, характеризувати персонажів та проводити компаративний аналіз творів української та зарубіжної літератур.
- **розвивальна:** розвивати критичне та асоціативне мислення, уміння висловлювати й аргументувати власну думку, порівнювати літературних персонажів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між вчинками героїв та їхніми життєвими наслідками;
- **виховна:** узагальнити та систематизувати знання учнів про образи Герасима Калитки та Гобсека;

удосконалювати вміння аналізувати художній твір, характеризувати персонажів та проводити компаративний аналіз творів української та зарубіжної літератур.

І. Актуалізація знань (Вправа «Обери скарб»).

Учитель. Перед вами — перелік цінностей. Ваше завдання — обрати лише три.

- Родина
- Здоров'я
- Гроші
- Чесність
- Друзі
- Земля
- Любов
- Знання
- Телефон

ІІ. Представлення нового матеріалу.

Колись один дуже багатий чоловік усе життя збирав золото. Щодня він перераховував свої скарби, боявся втратити бодай одну монету і нікому не довіряв. Коли ж він помер, люди знайшли його скрині, наповнені золотом, але поруч не було ані друзів, ані рідних, які б щиро за ним сумували.

Інший чоловік не мав великих статків, зате мав люблячу родину, добрих друзів і повагу людей. Коли його не стало, про нього довго згадували із вдячністю.

Ця історія змушує замислитися: що ж є справжнім багатством людини? Чи можуть гроші зробити людину щасливою? Де проходить межа між працьовитістю, бажанням жити заможно та згубною жадібністю?

Саме над цими питаннями ми сьогодні будемо розмірковувати, аналізуючи образи двох літературних героїв — Герасима Калитки та Гобсека. Незважаючи на те, що вони жили в різних країнах і належали до різних суспільних верств, їх об'єднує одна пристрасть, яка поступово стала сенсом усього їхнього життя.

Проблемне питання: «Людина володіє грошима чи гроші володіють людиною?»

ІІІ. Актуалізація опорних знань.

Літературний бліц.

- Якою була найбільша мрія Калитки?
- Які риси характеру допомогли Калитці стати заможним господарем?
- Що стало причиною його морального падіння?
- Як Гобсек ставився до людей?
- Що він вважав найбільшою силою у світі?
- Яким був побут Гобсека попри його багатство?
- Що виявили після смерті Гобсека у його помешканні?
- Що об'єднує Калитку і Гобсека?
- Чим відрізняються їхні життєві цілі?
- Чи можна назвати їх щасливими людьми?
- Які справжні цінності вони втратили?
- Кого з героїв вам більше шкода і чому?
- Чи можна виправдати їхню поведінку?
- Яке застереження для сучасної людини містять ці твори?

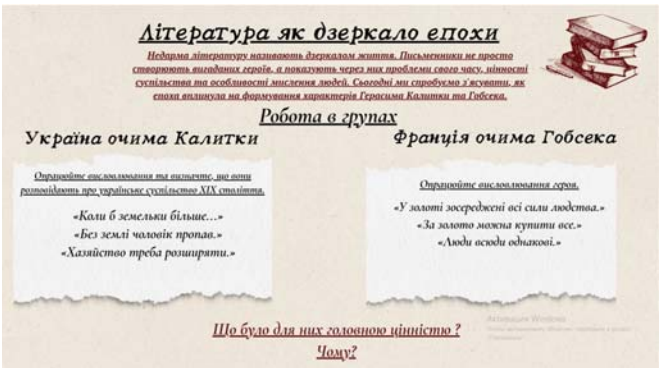

Учитель Вікторія Тусик на уроці

Питання	Калитка	Гобсек	Цитата / приклад з твору
Що любить найбільше?			
Чим жертвує?			
Що втрачає?			
Що отримує			
Чи стає щасливим?			

IV. Практичний блок: дослідження тексту.
Завдання аналітичного характеру.

А зараз повернемося до нашого проблемного питання *«Людина володіє грошима чи гроші володіють людиною?»*

- Хто керував життям Калитки і Гобсека — вони самі чи їхня жага до збагачення?

Проаналізуйте вчинки героїв, їхні життєві пріоритети та наслідки зробленого вибору. Заповніть таблицю та сформулюйте власний висновок.

- Чому Калитка мріє про землю, а не про коштовності чи золото?
- Чому для Гобсека земля не має великого значення?
- Які риси українського господаря втілено в образі Калитки?
- Які риси буржуазного суспільства відображено в образі Гобсека?
- Як епоха вплинула на життєві цінності героїв?
- Якби Калитка та Гобсек жили сьогодні, що б вони обрали передусім?

Учитель Вікторія Тусик з учнями Слободехівської гімназії імені Дмитра Квецка Витвицької сільської ради територіальної громади Калуського району Івано-Франківської області

Оберіть одну цінність, якої, на вашу думку, найбільше бракувало Калитці та Гобсеку, та закінчіть речення.

Якби Герасим Калитка більше цінував_____, його життя могло б скластися інакше

Якби Гобсек більше цінував_____, він не залишився б таким самотнім.

VI. Рефлексія.

Хто керував життям Калитки та Гобсека — вони самі чи їхня жага до збагачення?

Якось учитель поставив перед учнями велику скляну посудину. Спочатку наповнив її великим камінням і запитав:

— Чи повна вона?

Учні відповіли:

— Так.

Тоді вчитель насипав у неї дрібні камінці, потім пісок, а наприкінці налив воду.

— У чому сенс цієї вправи? — запитав він.

Учні почали висловлювати різні думки.

— Найголовніше, — сказав учитель, — спочатку покласти у своє життя великі камені. Для кожного вони свої: родина, здоров'я, друзі, любов, чесність. Якщо ж спочатку наповнити життя дрібницями, для справді важливого місця вже не залишиться.

Калитка і Гобсек наповнили своє життя багатством і грошима, але чи залишилося в ньому місце для справжніх цінностей? Над цим питанням варто замислитися кожному з нас.

Вправа «Мікрофон».

- Сьогодні я зрозумів (ла), що …
- Найбільше мене здивувало…
- Калитка і Гобсек навчили мене…
- Справжнє багатство людини — це…

Домашнє завдання.

Написати коротке есе на тему: «Чи є «калитки» та «гобсеки» в сучасному світі?».

Учитель Вікторія Тусик на уроці

Учитель Вікторія Тусик з колегами Слободехівської гімназії імені Дмитра Квецка Витвицької сільської ради територіальної громади Калуського району Івано-Франківської області